

HİBRİT
KİTAP

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

Yapay Zekâ Destekli

MEB • AGS

KONU ANLATIMLI

SÖZEL • SAYISAL YETENEK
TARİH
TÜRKİYE COĞRAFYASI

e-Kitaba ve video derslere
erişebilmek için
QR kodu okutunuz.

Fiziksel Kitap

HİBRİT
KİTAP

e-Kitap

Video Ders Hediyeli

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. A.Ş.'ye aittir.

PEGEM AKADEMİ

MEB - AGS KONU ANLATIMLI

Komisyon

ISBN 978-625-6140-01-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŖ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: 2024, Ankara

Yayın-Proje: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan

Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.

No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Ankara Özgür Matbaacılık

1250. Cad. No: 25 Ostim Yenimahalle/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 46821

Değerli Okuyucularımız,

Milli Eğitim Bakanlığı Akademi Giriş Sınavı (MEB-AGS), geleceğin öğretmenlerinin belirlenmesinde son aşamadır ve öğrenim hayatınız boyunca verdiğiniz emeğin sonucu meslek hayatınıza adım atmanızla nihai başarıya dönüşecektir.

Bu süreçteki emek ve çabanız, programlı bir çalışma ile sizi hedefinize doğru yönltecek ve öne geçirecektir. Böylesi bir süreçte programlı bir çalışmaya kaynaklık edecek olan, deneyimli bir yazar ekibi tarafından özenle oluşturulmuş, geniş kapsamlı yayınlar olacaktır.

Pegem Akademi yazar ekibinin öncelikli amacı, tam da bu kaynağı sizlere sunmak olmuş ve sonucunda sizleri başarıda öne taşıyacak bu kapsamlı konu anlatımlı kitap ortaya çıkmıştır.

Sınavda başarılı olabilmek için müfredatta mevcut olan konularda yeterli bilgi düzeyine sahip olmak ve yeterince örnek soru ile bu bilgiyi pekiştirmek gerekmektedir. Bu kitabın temel amacı, adayın sınav kapsamındaki her konuya hâkimiyetini sağlamak ve böylece karşılaşılabilecek soru tiplerini rahatlıkla çözebilecek seviyeye gelmesini mümkün kılmaktır.

Kitaba ilişkin sorularınızı pegem@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da 0538 594 92 40 numarasına WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır. Sorunuz en kısa sürede yayın ekibimiz tarafından cevaplandırılacaktır.

Kitabın, Millî Eğitim Bakanlığında görev almak isteyen tüm öğretmen adaylarımızın başarılarına katkı sağlaması dileğiyle...

PEGEM Akademi

Kitabın içeriği, MEB'in yapacağı program değişikliği veya buna bağlı olarak ÖSYM'nin sınav içeriğinde yapacağı değişiklik durumunda, kitabın dijital hâlinde (aktivasyon geçerlilik süresince) güncellenerek siz değerli adaylara sunulur.

TÜRKİYE'DE İLK DEFA TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

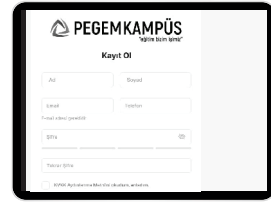
- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Konu sonu testlerini çözebilir.
- 3 Video dersleri izleyebilir.

Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

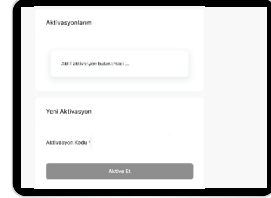
1. Adım Üyelik

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna **arti.pegemkampus.com** yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

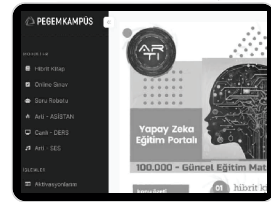
2. Adım Aktivasyon

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan “**Aktivasyonlarım**” sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

3. Adım Ürünlerim

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen “**Ölçme İstasyonu**” sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

*Aktivasyon kodu kitabınızın iç kapağında yer almaktadır.
Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.*

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

SÖZEL YETENEK

Sözcükte Anlam	1
Sözcüğün Anlam Özellikleri.....	1
Söz Sanatları.....	2
Sözcükler Arasındaki Anlam İlişkileri.....	4
Kalıplaşmış Söz Öbekleri	5
Test	7
Cümlede Anlam	9
Cümle.....	9
Anlamlarına Göre Cümleler	9
Test	12
Paragrafta Anlam.....	14
Paragraf	14
Düşünceyi Geliştirme Yolları.....	16
Anlatım Nitelikleri	17
Test	18
Yapı Bilgisi	21
Kök.....	21
Ekler	21
Yapılarına Göre Sözcükler	22
Test	23
Sözcük Türleri.....	25
Test - 1.....	36
Test - 2.....	38
Cümle Bilgisi.....	40
Cümlelerin Öğeleri	40
Cümle Türleri.....	41
Cümle Dışı Unsurlar	42
Test	43
Ses Bilgisi	45
Ses Olayları	45
Test	47
Yazım Kuralları.....	49
Noktalama İşaretleri.....	55
Test	58
Sözel Mantık.....	60
Sıralama Kurguları.....	61
Eşleştirme Kurguları	67
Yer-Konum Kurguları	72
Test - 1	75
Test - 2	77

SAYISAL YETENEK

Sayılar	79
Test - 1.....	87
Test - 2.....	89
Bölme, Bölünebilme, OBEB-OKEK	91
Test	95
Rasyonel Sayılar - Ondalık Sayılar.....	97
Test - 1.....	102
Test - 2.....	104
Eşitsizlikler	106
Test	111
Mutlak Değer	113
Test	120
Üslü ve Köklü İfadeler.....	122
Test	127
Çarpanlara Ayırma ve Özdeşlikler	129
Test	132
Birinci Dereceden Bir Bilinmeyenli Denklemler	134
Test	136
Oran-Orantı	138
Test	141
Problemler	143
Test - 1.....	146
Test - 2.....	150
Test - 3.....	153
Test - 4.....	156
Test - 5.....	160
Test - 6.....	164
Kümeler	166
Test	171
Fonksiyon	173
Test	176
İşlem ve Özellikleri	178
Test	181
Modüler Aritmetik	183
Test	186
Permütasyon - Kombinasyon - Olasılık	188
Test (Permütasyon).....	199
Test (Kombinasyon)	201
Test (Olasılık).....	203
Tablo - Grafik Yorumlama.....	205
Test	209
Sayısal Mantık	211
Test - 1.....	221
Test - 2.....	223
Test - 3.....	225
Test - 4.....	227
Test - 5.....	229

İÇİNDEKİLER

Açılar ve Üçgenler	231
Test - 1.....	236
Test - 2.....	238
Test - 3.....	240
Test - 4.....	242
Çokgenler ve Dörtgenler.....	244
Test - 1.....	248
Test - 2.....	250
Çember ve Daire.....	252
Test	255
Doğru ve Nokta Analitiği.....	258
Test	266
Katı Cisimler	268
Test	269

TARİH

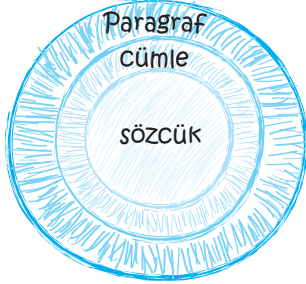
İslamiyet Öncesi Türk Tarihi	271
Test	280
Türk İslam Tarihi	282
Test	296
Türkiye Tarihi	298
Test	306
Osmanlı Devleti	308
Test	314
Osmanlı Kültür ve Uygarlığı	316
Test	333
Osmanlı Devleti Duraklama Dönemi (Arayış Yılları) ..	335
Test	338
Osmanlı Devleti Gerileme Dönemi.....	340
Test	344
Osmanlı Devleti Dağılma Dönemi	346
Test	357
XX. Yüzyıl Osmanlı Tarihi	359
Test	364
Birinci Dünya Savaşı ve Mondros Ateşkesi	366
Test	378
Kurtuluş Savaşı Örgütlenme Dönemi	380
Test	385
I. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılması.....	387
Test	393
Kurtuluş Savaşında Cepheleler - Antlaşmalar.....	395
Test	405
Atatürk Dönemi İç ve Dış Politika	407
Test	419
Atatürk İlke ve İnkılapları.....	421
Test	433
Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi.....	435
Test	464

TÜRKİYE COĞRAFYASI

Türkiye'nin Coğrafi Konumu.....	467
Test	474
Türkiye'nin Yer Şekilleri.....	476
Test	498
Türkiye'nin İklimi ve Bitki Örtüsü	500
Test	507
Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme	509
Test	526
Türkiye'de Tarım, Hayvancılık ve Ormanlık	528
Test	540
Türkiye'de Madenler, Enerji Kaynakları ve Sanayi ...	542
Test	553
Türkiye'de Ulaşım, Ticaret ve Turizm.....	555
Test	564
Türkiye'de Bölgesel Kalkınma Projeleri	567

SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcüğün Anlam Özellikleri

Sözcükler, metinlerin temel yapı taşıdır. Dolayısıyla metnin -ya da bir konuşmanın- anlaşılması için sözcük anlamlarının iyi bilinmesi gerekir. Dilimizde bazı sözcükler tek bir kavramı karşılarken bazıları ise birden çok anlamı karşılar.

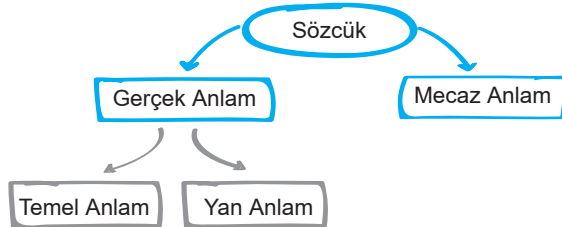
Tek anlamlı sözcükler: Sadece bir kavramı karşılayan sözcüklerdir. Bu sözcüklerin başka anlamlara gelebilecek kullanımı yoktur.

Örnek: "Kaldırım, testere, tencere" sözcüklerinin tek anlamı vardır.

Çok anlamlı sözcükler: Kullanıldığı yere ve duruma göre birden çok anlam kazanabilen sözcüklerdir.

Örnek: "Ağız" sözcüğü, kullanıldığı yere göre birçok anlam kazanabilir: İnsan ağızı, mağara ağızı, yol ağızı, Karadeniz ağızı vs.

Dilimizde sözcüklerin kullanıldıkları cümleye göre kazandıkları farklı anlamlara "yan anlam" ya da "mecaz anlam" denir.

Gerçek Anlam:

Gerçek anlam, sözcüğün temel ve yan anlamlarını içerir. Dolayısıyla sözcüğün gerçek anlamları birden fazla olabilir.

Temel Anlam:

Bir sözcük tek başına kullanıldığında **akla gelen ilk anlamına** temel anlam denir. Temel anlam, en yaygın anlamdır. Sözlüklerde ilk olarak temel ya da en yaygın anlam açıklanır.

- ➔ Adamın kocaman ama estetik görünümlü bir ağız vardı.
- ➔ Ormanda ateş yakmak oldukça tehlikeli ama sık rastlanan bir davranıştır.

Yan Anlam:

Bir sözcüğün **temel anlamıyla ilişkili** olarak kazandığı diğer anlamlardır.

- ➔ Mağaranın ağızı o kadar küçüktü ki içeri ancak bir çocuk girebiliyordu.
- ➔ Çocuğun ateşini bir türlü düşüremiyorlar.

Pür Dikkat

"Yan anlam" ile "temel anlam" arasında herhangi bir şekilde (biçimsel benzerlik, ortak işlev, aynı maddeden oluşması...) ilgi kurulabilmelidir.

Örnek:

- ➔ Mağaranın ağızı o kadar küçüktü ki içeri ancak bir çocuk girebiliyordu. ("Mağaranın ağızı" ile yemeye, içmeye ve ses çıkarmaya yarayan organ olan "ağız" arasında biçimsel olarak bir benzerlik kurulmuştur.)
- ➔ Çocuğun ateşini bir türlü düşüremiyorlar. ("Çocuğun ateşi" ile nesnelerin tutuşmasıyla beliren "ateş" arasında bir ısı ortaklığı vardır.)

Mecaz Anlam:

Sözcüğün gerçek anlamından (temel anlamından ve yan anlamından) uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlardır. Bir başka ifadeyle mecazlar, bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda, başka bir sözcüğün yerinde kullanılan sözlerdir.

- Bu mahallede onun gibi ağızı bozuk birini daha görmedim. (Bu cümledeki "ağızı bozuk" söz öbeğinde kullanılan "ağız" sözcüğü; kendi anlamının dışında, küfürbaz anlamında, karşımıza çıkmaktadır.)
- Yeni seçilen muhtar, ilk toplantısında çok ateşli konuştu. ("Ateşli" sözcüğü "heyecanlı, coşkulu" anlamında kullanılmış; sözcük, anlamının dışına çıkmıştır.)

Temel anlam (TA), yan anlam (YA) ve mecaz anlam (MA) ilgili aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Yol:

- ➔ Çocuk, evin yolunu sordu. (TA)
- ➔ Mahallemizin yolu nihayet asfaltlandı. (YA)
- ➔ Bu soruyu farklı bir yolla da çözebiliriz. (MA)

Kafa:

- ➔ Kafan, hâlâ omuzlarının üzerinde duruyor. (TA)
- ➔ Fazla zorlayınca çivinin kafası koptu. (YA)
- ➔ O adam, zaten kafasızın tekidir. (MA)

Büyük:

- ➔ Uzun bir yolculuktan sonra büyük bir evin önünde durduk. (TA)
- ➔ Benim öğrencilerim, büyüklerine karşı saygıda kusur etmez. (YA)
- ➔ Büyük düşünenler, toplumlarına her zaman bir şeyler kazandırmıştır. (MA)

Pür Dikkat

KPSS'de "temel anlam" ve "yan anlam" ayrımı sorulmamış, nadiren de olsa "gerçek anlam" ve "mecaz anlam" ayrımı sorulmuştur. Böyle bir soruyla karşılaşıldığında seçenekler arasında yan anlamda kullanılmış sözcükler de verilebileceği için dikkatli olunmalıdır. Yan anlam, temel anlamla bir şekilde ilişkilidir ve gerçek anlam sayılır. Oysa mecaz anlam tamamen düşsel, gerçek dışı bir anlamdır.

Gerçek ve mecaz anlamlı sözcük sorularında çeldirici olarak yan anlamda kullanılmış sözcükler verilir.

Bazı sorularda geçen "düşsel öge" kavramı da mecaz anlamla ilgilidir.

Terimsel Anlam:

Bir bilim, sanat, spor ve meslek dalıyla ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklere terim anlamlı sözcükler denir.

- ⊙ Açı, üçgen, dikdörtgen → Matematik
- ⊙ Roman, öykü, kafiye, aruz → Edebiyat
- ⊙ İsim, kök, gövde, fiil → Dil bilgisi
- ⊙ Pota, minder, skor → Spor
- ⊙ Dava, mahkeme, yargıç → Hukuk

Soyut-Somut Anlam

Somut Anlamlı Sözcükler: Beş duyardan herhangi biriyle algılanabilen kavramları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek:

Hava, su, toprak, ağaç, deniz, masa, sandalye...

Soyut Anlamlı Sözcükler: Beş duyu ile algılanamayan, zihinde tasarlanan kavramları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek:

Sevgi, umut, adalet, özgürlük, mutluluk, heyecan, aşk...

Nitel-Nicel Anlam

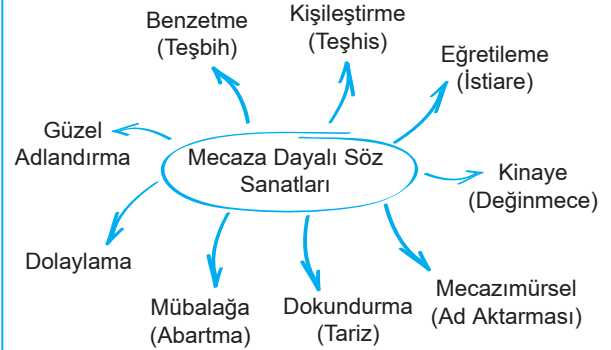
Nicel Anlamlı Sözcükler: Varlıkların ölçülebilir, sayılabilir özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- ↳ **Geniş** bahçeli bir ev aldı İstanbul'da ve emekli olunca oraya taşındı. (alan ölçüsü)
- ↳ **Uzun** bir moladan sonra yolcular tekrar araçlara bindiler. (zaman ölçüsü)
- ↳ **Yüksek** bir maaşla yeni işine başladı. (sayı-para ölçüsü)

Nitel Anlamlı Sözcükler: Varlıkların ölçülemeyen, sayılamayan özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- ↳ Onun babası çok **geniş** biridir, hiçbir şeye kolay kolay kızmaz. ("rahat" anlamında)
- ↳ **Uzun** etme işte, bu iş bugün bitecek dedim sana. ("nazlanma, direnme" anlamında)
- ↳ **Yüksek** hedeflere ulaşmak, çok fedakârlık gerektirir. ("ulaşılması güç" anlamında)

Söz Sanatları

Benzetme (Teşbih)

Bir nesnenin, varlığın niteliğini daha etkili biçimde anlatmak için nitelikçe üstün bir varlıktan yararlanma yöntemine "benzetme" denir.

Örnek:

- ★ Selvi gibi uzun boylu bir güzele vuruldu.
- ★ Kar gibi beyaz çamaşırlar getirmiş yanında.
- ★ Tilki gibi kurnaz çocuktur.
- ★ Adamın gözleri sanki bir ateş.

Benzetme ve kişileştirme KPSS'de en çok sorulan iki söz sanatıdır.

Kişileştirme (Teşhis)

İnsana ait özelliklerin insan dışındaki varlıklara yüklenmesidir.

- Örnek:**
- ⊖ Bülbül, ağaran vakte kadar ağlarmış.
  - ⊖ Poyrazla söyleşir yaprakların sesi.
  - ⊖ Yağmur ağlıyor ikimiz için.

Eğretileme (İstiare)

Eğretileme (istiare), yalnızca "benzeyen" ya da "benzetilen" öğeleriyle yapılan söz sanatı, aynı zamanda bir benzetme çeşididir.

Pür Dikkat

Eğretileme (istiare) aslında benzetme sanatından çok da farklı değildir. Eğretilemede de amaç bir kavramı, başka bir kavrama benzetmektir fakat benzetmeden farklı olarak bu kavramlardan sadece biri söylenir, diğer kavram karşı tarafça anlaşılır.

- ⊙ İki kapılı bir handa Gidiyorum gündüz gece } (Dünya, bir "han"a benzetilmiş fakat "dünya" söylenmemiştir.)
- ⊙ Dışarıda bir dost eli okşuyor tenimizi. } (Rüzgâr, "dost eli"ne benzetilmiş fakat "rüzgâr" söylenmemiştir.)
- ⊙ Saçlarına yıldız düşmüş, koparma anne. } (Beyaz saçlar "yıldız"a benzetilmiş fakat "beyaz saçlar" söylenmemiştir.)

İstiare ve Benzetme Farkı

Gülünce <u>incileri</u> görünüyor. Her yaz bu <u>cennette</u> tatilini geçirir. <u>Meleğim</u> beşiğinde uyuyor. Bu adam herkesi <u>sokar</u> .	Benzeyen ya da kendisine benzetilen söylenir. (İstiare)
Gülünce <u>inci</u> gibi <u>dışleri</u> görünüyor. <u>Cennet</u> kadar güzel bir <u>yer</u> burası. <u>Bebeğim</u> beşiğinde <u>melekler</u> gibi uyuyor. Bu adam bir <u>yılan</u> , herkesi <u>sokar</u> .	Hem benzeyen hem benzetilen söylenir. (Benzetme)

Eğretileme çeşitli şekillerde yapılabilir:

Doğaya ait bir özellik insana aktarılabilir.

O, cıvık bir insandır.
(doğaya ait özellik)

Babam geciktiğimi öğrenince esip gürlenecek.
(doğaya ait özellik)

Doğaya ait özellik, doğadaki başka bir varlığa aktarılabilir.

Yıldızlar akıyor damların üzerine
(nehir özelliği yıldızlara aktarılmış)

Bulutlar salkım salkım
(üzümün özelliği bulutlara aktarılmış)

Bir duyuyla ilgili bir kavram başka bir duyuyu anlatmak için kullanılabilir

Sıcak bir gülümseyişi vardı.
(dokunma) (görme)

Birbirinize tatlı sözler söyleyin.
(tatma) (işitme)

Kinaye (Değınmece)

Bir sözün hem gerçek hem de mecaz anlamını çağrıştıracak biçimde kullanılmasıdır.

- Örnek:**
- **Yalnız taş, duvar olmaz.**
(gerçek anlamı: Tek taşla duvar örülemez.)
(mecaz anlamı: İnsan tek başına tüm işlerin üstesinden gelemez.)
  - **Bu yaşta o ağır yükü taşıyamaz o çocuk.**
(gerçek anlamı: ağır bir nesne taşımak)
(mecaz anlamı: sorumluluk almak)
  - **Yüzü kızarmak.**
(gerçek anlamı: suratta meydana gelen renk değişikliği)
(mecaz anlamı: utanmak)
  - **Ayıkla pirincin taşını.**
(gerçek anlamı: pirinçteki taşları ayıklamak)
(mecaz anlamı: zor bir işin içinden çıkmak)

Kinayede anlatılmak istenen, sözün mecaz anlamıdır.

Ad Aktarması
(Mecazimürsel)

Bir sözün benzetme amacı güdülmeksizin başka bir söz yerine kullanılmasıdır. Ad aktarmasında kastedilen sözcükle kullanılan sözcük arasında bir çeşit ilginin olması gerekir.

Örnek:

- ★ **Ankara**, bu talihsiz olayı açıklamayla kınadı. ("Yönetim" kastedilmiş.)
- ★ **Erzurum** ve **Sivas**, bağımsızlığın ilk adımlarıdır. ("Kongreler" kastedilmiş.)
- ★ Şiiri sevmek için **Yahya Kemal**'i okumalısın. ("Şiir" kastedilmiş.)

Dokundurma
(Tariz)

Bir kimseyi iğnelemek, bir sözü tersini düşündürecek şekilde kullanmak ya da alay etmek amacıyla kullanılan ifadelerdir.

- Çok çabuk geldin, sen gelene kadar ağaç olduk.
- O kadar açık konuştu ki söylediklerini hâlâ çözmeye çalışıyoruz.

Bazı cümlelerde bu sanatı daha da belirginleştirmek için (!) işareti kullanılabilir.

Pür
Dikkat

Dokundurma (tariz), günlük konuşmada da sıkça başvurulan bir söz sanatıdır.

- Bu büyük yazarımız yine harika (!) eserler ortaya koyuyor. Senin gibi iyi dostum (!) varken ...
- Dokundurma (tariz) sanatı, sınavlarda "alay, alaysı anlatım" soru köküyle de sorulabilmektedir.

Mübalâğa
(Abartma)

Bir durumu olduğundan daha büyük ya da daha küçük gösterme sanatıdır.

- ➔ Yüce dağ başında bir ulu kartal Açmış kanadını dünyayı örter
- ➔ Bir of çeksem karşıki dağlar yıkılır.
- ➔ Gözyaşım sel oldu, bayırları sildi süpürdü.
- ➔ Avuç içi kadar yere yirmi beş kişi oturduk.
- ➔ Senin için gök kubbeyi yerlere çalarım yar.

Pür
Dikkat

Mecazlı söylenen her söz abartma değildir. Abartmada bir kavrama aşırı ölçüler yüklenir, kavram büyütülür ya da küçültülür.

Dolaylama

Bazı canlı ya da cansız varlıklar doğrudan anlatılmak yerine başka kavramlarla anlatılır. Bir kavramın birkaç sözcükle anlatıldığı bu sanata dolaylama denir.

beyaz altın	➔	pamuk
meşin yuvarlak	➔	top
file bekçisi	➔	kaleci
kara elmas	➔	kömür

Pür
Dikkat

Dolaylamada kavramla söylenen sözler arasında bir ilgi aranmaz. Bunlar aslında canlı ya da cansız varlıklara takılmış "lakap"lardır.

Örneğin, Zeki Müren'in lakabı nedir, diye sorulduğunda "Sanat Güneşi" yanıtı verilecektir.

Güzel
Alandırma

Söylenmesi kulağa hoş gelmeyen, olumsuz ya da ürkütücü anlamlar çağrıştıran sözlerin daha olumlu, kabullenilebilir sözlerle anlatılmasıdır.

ölmek	➔	rahmete kavuşmak
gömmek	➔	toprağa vermek
verem	➔	ince hastalık
cin	➔	iyi saatte olsunlar

Sözcükler Arasındaki
Anlam İlişkileri

Eş ve Yakın Anlamlı Sözcükler:

Eş Anlamlı	kara - siyah muallim - öğretmen hafıza - bellek mektep - okul	} Yazılışları farklı anlamları aynı sözcükler
-------------------	--	---

Yakın Anlamlı	küsmek - gücenmek oturmak - çökmek ılık - sıcak serin - soğuk	} Anlamları birbirine yakın ama anlamca tam örtüşmeyen sözcükler
----------------------	--	--

Karşıt (Zıt) Anlamlı Sözcükler:

Nitelikleri ve durumları birbirine ters düşen sözcüklere karşıt anlamlı sözcükler denir.

- ➔ Az veren candan çok veren maldan...
- ➔ Akıllı, köprü arayınca ya da kadar deli, köprüyü geçer.
- ➔ Eskisi olmayanın yenisi olmaz.

Pür Dikkat

Bir sözcüğün olumsuz biçimi, o sözcüğün karşıt anlamlısı değildir. "başarılı-başarısız", "koşmak-koşmamak" sözcükleri karşıt anlamlı değildir. "Başarısız" sözcüğü "başarılı"nın olumsuzu, "koşmamak" sözcüğü "koşmak" sözcüğünün olumsuzudur.

Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler:

Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan sözcüklere eş sesli sözcükler denir.

gül (bitki anlamında):

Kışın yaprağını döken, dikenli, çalı veya ağaçlık şeklinde bir süs bitkisi ve bu bitkinin katmerli, güzel kokulu çiçeği.

✓ Yakasına bir gül takarak gelmiş.

gül- (eylem anlamında):

Hoşuna, tuhafına giden durumlar karşısında sesli veya sessizce duygularını açığa vurmaktır.

✓ Gülerek konuşması herkesi sinirlendiriyordu.

Verilen örneklerde "gül" ve "gül-" sözcükleri eş seslidir. Çünkü yazılışları aynıdır ama aralarında hiçbir anlam ilişkisi yoktur.

çay (akarsu)	→	çay (içecek)
at (hayvan)	→	at (atmak eylemi)
yüz (surat)	→	yüz (yüzmek eylemi)

Pür Dikkat

Yazılışları aynı gibi görünmesine rağmen söylenişleri (düzeltme işaretlerinden dolayı) farklı olan sözcükler sesteş değildir:

- ⊙ kar - kâr
- ⊙ alem (bayrak) - âlem (dünya)

Genel-Özel İlişkili Sözcükler:

Genel Anlamlı Sözcükler:

Anlam kapsamı geniş olan, altında birden çok tür barındırabilen sözcüklerdir.

✓ bitki, taşıt, sanatçı, yemek, ülke...

Özel Anlamlı Sözcükler:

Anlam kapsamı dar olan, kavramları tek tek karşılayan sözcüklerdir.

✓ hanımeli, bisiklet, Sezen Aksu, mantı, Türkiye...

Yansıma Sözcükler:

Doğadaki varlıkların seslerine benzetilerek oluşturulan sözcüklere yansıma sözcükler denir.

Örnek: Tak, şır, hav, gür, me ...

Bu sözcüklerden isim ve fil türetilir: takırtı, şırıltı, havlamak, gürelemek, melemek...

Not!

Kalıplaşmış Söz Öbekleri

İkilemeler

Anlatıma güç kazandırmak amacıyla iki sözcüğün değişik yollarla yan yana kullanılmasıyla oluşan söz öbeklerine ikileme denir. İkilemeler çeşitli şekillerde oluşur:

Eş ya da Yakın Anlamlı

Doğru dürüst, yalan yanlış, kırık dökük...

Karşıt Anlamlı

Gece gündüz, aşağı yukarı, er geç, irili ufaklı...

Biri Anlamlı Biri Anlamsız

Ufak tefek, yırtık pırtık, eğri büğrü, kaba saba...

İkisi de Anlamsız

Abuk sabuk, mırın kırın, ıvır zıvır, abur cubur...

Aynı Sözcüğün Yinelenmesiyle

Yavaş yavaş, ince ince, koşa koşa, hıçkıra hıçkıra...

Yansıma Sözcüklerle

Şırlı şırlı, çatır çatır, fokur fokur, gürül gürül...

Pekiştirmeler

Anlatımı güçlendirmek amacıyla kullanılan ek, sözcük ya da öbeklerdir. Çeşitli şekillerde yapılabilir:

sıcak	→	sımsıcak	} (sözcüğün ilk hecesinin bir sesle (m, p, r, s) yinelenmesiyle)
mavi	→	masmavi	
gündüz	→	güpegündüz	
temiz	→	tertemiz	
sıcak	→	pek sıcak	} (sözcüğün önüne pekiştirme anlamlı bir sözcük getirilerek)
güzel	→	çok güzel	
iyi	→	oldukça iyi	
sıcak	→	cehennem gibi sıcak	} (benzetme yoluyla pekiştirme)
güzel	→	melek gibi güzel	
küçük	→	el kadar küçük	
sıcak	→	sıcak mı sıcak	} ("mi" edatı ve "de" bağlacıyla)
hızlı	→	hızlı mı hızlı	
konuşuyor	→	konuşuyor da konuşuyor	

Pür Dikkat

Bazı sözcüklere "-ce, -cık, -mtırak, -msı" ekleri getirilerek sözcüklere küçültme anlamı verilir. Bunlara "küçültme" anlamlı sözcükler denir. Bu sözcüklerde "tam olmama, tamama yakın olma" anlamı vardır.

Örnek:

tatlımsı çörek, güzelce kız, yaşlıca adam, acımtırak biber...

Deyimler

Bir kavramı, bir durumu daha güçlü ve etkili şekilde anlatmak amacıyla kurulmuş söz öbeklerine deyim denir.

- Sonunda **kabak başına patladı**.
- Gördüğümüz korkunç manzara hepimizi **can evimizden vurmuştu**.
- **Bağrına taş basarak** yıllar yılı beklemişti.
- Çok zor bir durumla karşı karşıyasın, şimdi **ayıkla pirincin taşını**.

Deyimler farklı biçimlerde olabilir:

Master Kalıpları	→	Göz atmak, dil dökmek, etekleri zil çalmak
Öbekleşmiş Sözlerle	→	Püf noktası, eli maşalı, kelle koltukta
Ünlem Biçiminde	→	Vay canına!, Yok canım!, Hele şükür!
Soru Biçiminde	→	Hangi rüzgâr attı?, Hangi dağda kurt öldü?
Cümle Biçiminde	→	İğne atsan yere düşmez. İncir çekirdeğini dolduramaz.
Öykü Biçiminde	→	Bizim tavuk bir yumurta yumurtlar, yedi mahalle duyar; elin kısırağı küheylan doğurur, ses çıkmaz.

Atasözleri

Atasözleri, geniş halk yığınlarının yüzyıllar boyunca edindiği deneyimlerden ve bunlara dayanan düşüncelerden doğmuş yargılardır. Atasözleri; bir ulusun ortak düşünce, kanı ve tutumunu belirtir. Genel geçerli yargılardır, yani bir atasözle belgelendirilen tutumun doğruluğu herkesçe kabul edilir.

Atasözlerinin en önemli özelliği, yol göstermesi ve öğüt vermesidir. Bununla birlikte çeşitli ifade özellikleri de vardır.

- ⊖ Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür. } Sosyal olayların nasıl olageldiğini bildirir.
- ⊖ Minareyi çalan, kılıfını hazırlar.
- ⊖ Araba devrilince yol gösteren çok olur.
- ⊕ Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır. } Doğa olaylarının nasıl olageldiğini belirtir.
- ⊕ Zemheride kar yağmadan kan yağması iyi.
- ⊕ Mart yağar, nisan övünür; nisan yağar, insan övünür.
- Çirkefe taş atma, üstüne sıçrar. } Ahlâk dersi ve öğüt verir.
- Bugünün işini yarına bırakma.
- Yoldan kal, yoldaştan kalma.
- ⊕ Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var. } Töre ve gelenekleri bildirir.
- ⊕ Kızını dövmeyen, dizini döver.
- ⊕ Kız beşikte, çeyiz sandıkta.

Pür Dikkat

Atasözleri de deyimlerde olduğu gibi kalıplaşmış sözlerdir ve bu kalıplar bozulmaz, aksi takdirde anlatım bozulmuş kabul edilir.

- ⊕ Gün doğmadan neler doğar. ✓
- ⊕ Güneş doğmadan neler doğar. ⊖

TEST

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisi gerçek anlamda kullanılmıştır?

- A) Bu tür yayınlardan dolayı şiddete toplumca alışmaya başladık.
- B) Söylediklerini yadsıyarak kendini aklamaya çalışmıştı.
- C) Şair eserlerinde oldukça berrak bir dil tercih ediyordu.
- D) Eski dostlarıyla ilişkisi kesilince iyice bunalıma girmişti.
- E) Bunu geçen ayki borcuma sayarsanız hesabı kapatabiliriz.

2. (I) Eleştirel düşünme, yaşam karşısında temel bir duruştur. (II) Bir olgunun özüne inerek her boyutuyla sorgulamak için eleştirel düşünce şarttır. (III) Bu düşüncenin en temel özelliği, her söylenilene körü körüne inanmamıza engel olmasıdır. (IV) Eleştirel düşünen insanlar, gerçekten özgürlüğe kavuşurlar. (V) Hayatın olumlu ve olumsuz yönlerini ancak özgür insanlar gerçekten ayırt edebilirler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde kişileştirmeye başvurulmuştur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. Aşağıdakilerden hangisinde bir sözcük, benzetme amacı güdülmeden başka bir sözcüğün yerine kullanılmıştır?

- A) Kar fırtınası, gören herkesi kendisine hayran bırakıyor.
- B) Çin'in gelenek ve göreneklerine olan bağlılığını herkes biliyor.
- C) Bu sık yağmur ormanları, âdeta yeşil bir kâbustu.
- D) Bu deniz bitkileri, hayatta kalma çabası veriyordu.
- E) Hayatımın son dört yılını bu şehirde geçirdim.

4. "Çek-" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde araç içerisinde verilen anlamına uygun olarak kullanılmamıştır?

- A) Tartsan kırk kilo bile çekmezdi. (Tartıda ağırlığı olmak)
- B) Maçın son dakikalarında futbolcu şut çekti. (Atmak)
- C) Belediye, mahalleye yeni bir boru hattı çekti. (Döşemek)
- D) Büyük ikramiyeyi kazanmak için bilet çekti. (Dilemek)
- E) Elindeki lastiği durmadan çekiyordu. (Germek)

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kinaye (değince) vardır?

- A) Onu günlerdir ufacak bir iş için bekletiyorlar.
- B) Genç yazarın kitaplarının âdeta delisi olmuştur.
- C) Yeni başladığı işte ona kimseden hayır yok.
- D) Sıcakta çok dolaşınca başına güneş geçmişti.
- E) Şu çocuğun elinden tutman gerekirdi.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, algılanabilirliği bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Zaman, ne olduğunu anlamadan geçip gidiyordu.
- B) Gördüğü rüya, onu derinden etkilemişti.
- C) Bedenine sığmayan yaratıcı ruh, ızdıraba sebep oluyordu.
- D) Her şeye rağmen adalet, herkes için aynı olmalıydı.
- E) Rüzgâr hatırlatıyordu bize unuttuğumuz tüm şarkıları

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamlı bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Ağır metallerden oluşan bir alaşım hazırlamasını istemişti.
- B) Çiçekler arasındaki ahenk, insanı etkiliyordu.
- C) Sanki gözlerine perde çekilmişti, hiçbir şey görmüyordu.
- D) Bu çiçeği, güneş alan bir yere koymalısınız.
- E) Son konuşmasıyla yine şimşekleri üzerine çekmişti.

8. "Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır." atasözünün anlamca karşıtı olabilecek atasözü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Söz dediğin yaş deridir, nereye çekersen oraya gider.
- B) Lokma karın doyurmaz, şefkat artırır.
- C) İstediyini söyleyen, istemediyini işitir.
- D) Karaya sabun, deliye öğüt neylesin
- E) Lafla peynir gemisi yürümez.

9. Deyimler, ölçünlü Türkiye Türkçesinde yalın olarak kullanılmayan pek çok eski ögeyi yapısında koruduğundan geleneklerimize, kültür tarihimize ışık tutmakta diyebiliriz. Deyimlerin izlerini sürdürükçe, ilk kullanım yerlerini gördükçe söz öbeklerinin nasıl bir deyimleşme sürecinden geçerek hayat buldukları anlaşılmaktadır. Örneğin, bugün ---- (ayaklanmak, isyan etmek) söz öbeği, yeniçerilerden; pabucu dama atılmak da esnaf teşkilatından kaynaklanarak deyimleşmiştir. Bunların ilk çıkış noktaları, gerçek anlamlarını yansıtmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki deyimlerden hangisi getirilebilir?

- A) kazan kaldırmak
- B) ocağına incir ağacı dikmek
- C) okkanın altına girmek
- D) divan durmak
- E) kavuk sallamak

10. Günümüz yazarları, kalemini eline aldığı anda daha ilk kelimedenden kitabın ne kadar satacağını hesaplayarak cümle kurma çabasıdadır. Bundan daha kötüsü ise eleştirmenlerin, yazarların bu tutumlarına çanak tutmalarıdır.

Bu parçada "çanak tutmak" deyimini ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştirmenlerin, yazarların kitap yazma sürecindeki duruşlarını destekledikleri
- B) Kitap eleştirmenlerinin, olumsuz bir durumun oluşmasına sebebiyet verdiği
- C) Son dönemlerde ticari kaygılar güdülerek eserler yazıldığı
- D) Günümüzde edebî kimliği olmayan değersiz eserlerin sayıca arttığı
- E) Eleştirmenlerin kişisel çıkarları için olumsuzluklara göz yumduğu

11. Anadolu toprakları en eski kültür medeniyetlerinin beşiğidir. Bu topraklar binlerce farklı topluma ev sahipliği yapmış ve öyle etkileşimlere kucak açmıştır ki... Ancak bu toprakların asıl büyüğü, birbirinden bağımsız bu tınıları tek bir melodide birleştiren bir türkü olmasıdır.

Bu parçada altı çizili söz öbeği ile Anadolu'yla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyanın en eski kültür merkezlerinden biri olduğu
- B) Birbirinden farklı yapıtlara konu olduğu
- C) Medeniyetler arası bir kültüre sahip olduğu
- D) Birçok toplumun oluşmasında tesiri olduğu
- E) Geçmişten bugüne birçok toplumun yurdu olduğu

Cümle

Duygu ve düşünce ifade eden, çeşitli yargılar bildiren sözcük ve sözcük gruplarına cümle denir.

Eş Anımlı Cümleler

Bir cümlenin iletisi, cümlenin temel yargısı bozulmadan çeşitli şekillerde dile getirilebilir. Sözcükler farklı olsa da anlamı bire bir aynı cümlelere eş anlamlı cümleler denir.

- ⊙ Bir romanı değerli kılan asıl şey, insanı bir bütün olarak ele alabilme başarısıdır.
  - ⊙ İnsanı tüm özellikleriyle anlatabilen romanlar nitelikli sayılabılır sadece.
- } Anlamca bire bir aynı.

Yakın Anımlı Cümleler

Bazı cümleler bire bir aynı olmasa da duygu ve düşünce bakımından neredeyse aynıdır. Bu tür cümlelere yakın anlamlı cümleler denir.

- ⊙ Sanat, yaşamı ele alır fakat eleştirinin konusu eserdir.
  - ⊙ Eleştirmenler yaşamla değil, yapıyla ilgilenir.
- } Anlamca çok yakın.

Çelişen Cümleler

İlettikleri duygu ve düşünce bakımından tamamen ters olan cümlelerdir.

- ⊙ Bir eserin değerini belirleyen anlatıldığı şey değil, onu anlatma şeklidir.
  - ⊙ İçerikten çok üsluba önem veren yapıtların niteliği tartışılır.
  - ⊙ İnsan geçmişteki davranışlarını aklıyla ve yüreğiyle sorgulayabilmelidir.
  - ⊙ Geçmişe takılıp kalmak insanı hiçbir yere götürmez, kişi her zaman ileri bakmalıdır.
- } Anlamca çelişir.
- } Anlamca çelişir.

Anımlarına Göre Cümleler

Olumlu Cümleler

Cümlenin yüklemde belirtilen iş ya da oluşun, yani yargının, gerçekleştiğini gösteren cümlelerdir.

- ✓ Dünkü sınavdan sonra bütün gün ders çalıştım.
- ✓ Mutfakta yiyecek bir şeyler var.
- ✓ Senin yaptığın bu yemekler oldukça güzel.
- ✓ Bu konuda da oldukça başarılısın.

Olumsuz Cümleler

Olumlu cümlelerin aksine, cümledeki yargının gerçekleşmediğini bildiren cümlelerdir. Cümledeki işin gerçekleşmediği, yüklemdeki bazı ek ve sözcüklerden anlaşılır.

Olumsuzluk Bildiren Ek ve Sözcükler

- ma/me-
- sız, siz, suz, süz, yok, değil
- ✓ Dünkü sınavdan sonra bugün ders çalışmadım.
- ✓ Mutfakta yiyecek hiçbir şey yok.
- ✓ Senin yaptığın bu yemekler hiç güzel değil.
- ✓ Bu konuda da başarısızısın.

Pür Dikkat

Olumlu ya da olumsuz cümle, yüklem gerçekleşmesiyle ilgilidir. Cümlenin içeriği ya da günlük hayattaki olumlu-olumsuz durumların konuyla bir ilgisi yoktur.

- ⊙ Bisikletten düşen çocuk fena yaralandı.

Yukarıdaki cümledeki yargı (yani yaralanma işi) gerçekleştiği için **cümle olumludur**.

Biçimce Olumlu-Anlamca Olumsuz Cümleler

- ✓ Sanki bütün işleri kendisi yaptı. (yapmadı)
- ✓ Bu dediğine inanır mıyım ben hiç? (inanmam)
- ✓ Gel de bu söylenenlere inan. (inanma)
- ✓ Kırmızıda da geçilir mi? (geçilmez)
- ✓ Onu ne sınıfta ne de kütüphanede bulabildik. (bulamadık)

Yüklemde olumsuzluk bildiren herhangi bir ek ya da sözcük olmasa da cümlelerden olumsuz anlam çıkar.

Biçimce Olumsuz-Anlamca Olumlu Cümleler

- ✓ Seni hiç tanımaz mıyım ben? (tanırım)
- ✓ Resepsiyonda kimler yoktu ki... (herkes vardı)
- ✓ Onu sevmiyor değilim aslında. (seviyorum)
- ✓ Dolapta yok yok. (her şey var)
- ✓ Ufaklığın yalan söylediğini anlamaz mıyım? (anlarım)

Yüklemde olumsuzluk bildiren herhangi bir ek ya da sözcük olsa da cümlelerden olumlu anlam çıkar.

Soru Cümleleri

Soru cümlelerini iki başlıkta incelemek mümkündür:

- 1. Gerçek Soru:** Bir yanıt almak amacıyla kullanılan soru cümlelerdir.
  - ↳ Yarın nereye gideceksin?
  - ↳ Kiminle, saat kaçta görüşecekmış?
- 2. Sözde Soru:** Düşüncelerin soru yoluyla ifade edildiği, yanıt almak amacıyla kullanılan soru kalıplarıdır. Bu soru cümleleri çeşitli anlamlar barındırır:
  - ⊖ Bunca işi sen mi yaptın? (inanmama)
  - ⊖ İki üç milyonun lafı mı olur? (azımsama)

Sözde sorular, Anlatım Biçimleri ünitesinde de sorulmaktadır.

2025

HİBRİT
KİTAP

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI AKADEMİ GİRİŞ SINAVI

MEB-AGS ÖABT

COĞRAFYA ÖĞRETMENLİĞİ

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ
SORU BANKASI

e-Soru bankasına
erişebilmek için
QR kodu okutunuz.

Fiziksel Kitap

HİBRİT
KİTAP

e-Soru Bankası

ARTIFORCE, TÜBİTAK-TEYDEB Destek Programından yararlanılarak geliştirilmiştir (Proje No: 7230451).
Ürün/hizmet ile ilgili tüm sorumluluk Pegem Akademi Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. AŞ'ye aittir.

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

MEB-AGS ÖABT COĞRAFYA TAMAMI ÇÖZÜMLÜ SORU BANKASI

ISBN 978-625-6128-26-2

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: 2024, Ankara

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50 / Dağıtım: 0312 434 54 24 / WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net / E-ileti: pegem@pegem.net

Proje-Yayın: Pegem

Dizgi-Grafik Tasarım: Berna Ardiç Arslan

Kapak Tasarımı: Pegem

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam
San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/
Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 47865

TÜM KİTAPLAR YANINDA; CEPTE, TABLETTE VE MASANDA

Hibrit kitaplarda kullanıcılar;

- 1 Kitabın dijital formatına erişim sağlayabilir.
- 2 Testleri çözebilir.
- 3 Çözümleri görüntüleyebilir.

Detaylı anlatım için
QR kodu okutunuz.

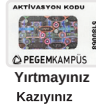
Pegem Kampüs web sitesi üzerinden aktivasyon kodunuzu aktif edebilmek ve içeriklere erişebilmek için aşağıdaki adımları takip ediniz:

Mevcut tarayıcınızın adres çubuğuna **arti.pegemkampus.com** yazarak web sitemiz üzerinden üyeliğinizi gerçekleştirebilirsiniz.

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sol menüde yer alan **"Aktivasyonlarım"** sekmesine girerek kodunuzu aktif edebilirsiniz.

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra menüde aktif hâle gelen **"Ölçme İstasyonu"** sekmesine tıklayarak içeriklere ulaşabilirsiniz.

Aktivasyon kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.

Aktivasyon kodu ile aktif ettiğiniz hibrit kitaba erişim 31.08.2025 tarihine kadar geçerlidir.

Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55

Değerli Öğretmenler,

Elinizdeki bu kitap, MEB-AGS ÖABT Coğrafya Öğretmenliği Testi kapsamındaki soruları çözmek için gerekli bilgi, beceri ve teknikleri edinme ve geliştirme sürecinde siz değerli okuyucularımıza kılavuz olarak hazırlanmıştır.

MEB-AGS ÖABT Coğrafya Tamamı Çözümlü Soru Bankası yayınıımız çıkması olası soruların titizlikle incelenmesiyle ÖSYM formatına uygun sorular ve çözümleriyle bilgilerin açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilerek hazırlanmıştır.

- * Özgün,
- * Güncel,
- * Öğrenme ve öğretme tekniklerine uygun,
- * Zaman kazandırıcı çözüm teknikleri içeren yapıyla

sınava hazırlanmada öncü bir kitap olma amacıyla da hizmetinize sunulmuştur.

Geleceğimizi güvenle emanet ettiğimiz siz değerli öğretmenlerimizin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerine katkıda bulunabilmek ümidiyle...

Başarılar...

Kitabın içeriği, MEB'in yapacağı program değişikliği veya buna bağlı olarak ÖSYM'nin sınav içeriğinde yapacağı değişiklik durumunda, kitabın dijital hâlinde (aktivoasyon geçerlilik süresince) güncellenerek siz değerli adaylara sunulur.

COĞRAFYA TARİHİ VE FELSEFESİ

Coğrafyanın Tarihi	1
Coğrafyanın Konusu ve Felsefesi	5
Karma Test	10

FİZİKİ COĞRAFYA

Evren-Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	15
Kartografya - Projeksiyonlar - Harita Türleri	21
Yerin Yapısı - Jeolojik Zamanlar - Taşlar	26
Yer Kabuğu Hareketleri ve İç Kuvvetler	31
Dış Etken ve Süreçler - Çözülme - Kütle Hareketleri	36
Flüvyal Topoğrafya	41
Kıyı Topoğrafyası	47
Karst Topoğrafyası	52
Kurak ve Yarı Kurak Bölge Topoğrafyası	57
Glasiyal ve Periglasiyal Topoğrafya	62
Volkan Topoğrafyası	67
İklim Giriş - Atmosfer	72
Sıcaklık - Hava Basıncı - Rüzgâr - Nem - Yağış	77
Büyük İklim Tipleri	87
Hava Kütleleri - Hava Tipleri	92
Küresel İklim Değişikliği	97
Hidroğrafya	103
Toprak Oluşumu - Dağılışı - Toprak Sınıflandırmaları	108
Bitki Coğrafyası	113

BEŞERÎ VE EKONOMİK COĞRAFYA**Nüfus Coğrafyası**

Nüfusun Tarihçesi ve Dağılışı	118
Nüfus Yapısı ve Kavramlar	123

Yerleşme Coğrafyası

Yerleşmenin Tarihçesi	128
Yerleşmenin Dağılışı	133
Kırsal ve Kentsel Yerleşmeler	138

Ekonomik Coğrafya

Tarım	143
Madenler ve Enerji Kaynakları	148
Sanayi, Ulaşım, Turizm, Ticaret	153

SİYASİ COĞRAFYA

Siyasi Coğrafyaya Giriş	158
Dünyada Başlıca Örgütler	163
Önemli Kanallar - Boğazlar ve Ülkeler	168

**İNSAN - ÇEVRE ARASINDAKİ
KARŞILIKLI ETKİLEŞİM**

İnsanın Doğaya Müdahaleleri	174
Türkiye ve Dünya Koruma Alanları ve Özellikleri	179

TÜRKİYE COĞRAFYASI

Türkiye'nin Konumu ve Sonuçları	184
Türkiye'nin Yer Şekilleri	189
Türkiye'nin İklimi	194
Türkiye'de Su, Toprak ve Bitki	200
Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme	205
Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası	209
Türkiye'de Tarım	214
Türkiye'de Madenler, Enerji Kaynakları, Sanayi	219
Türkiye'de Ulaşım - Turizm - Ticaret	224
Karma Test	229

Cevap Anahtarı	238
----------------------	-----

TEST

1. Eski Çağ'da yaşamış olan ve "doğal zenginlikleri kısıtlı olan bölgelerde devlet kurmanın zor olduğunu belirten", diğer bir ifade ile çevreci determinist görüşe sahip olan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Herodotos
- B) Strabon
- C) Batlamyus
- D) Aristo
- E) Biruni

2. Astronomi, matematik ve coğrafya alanlarına katkı yapmıştır. Daha çok astronomi çalışmalarıyla tanınmış büyük gök sistemiği adlı eseriyle bilinen ve zamanına kadar ulaşan astronomi bilgisinin sentezini yapmış ve bunları Mathematike Syntaxis (Matematik Sentezi) adlı eserinde toplamıştır. 13 kitaptan oluşan bu eser günümüz Batı dünyasında "Almagest" adıyla tanınmaktadır.

Hakkında bilgiler verilen bu filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Herodot
- B) Batlamyus
- C) Strabon
- D) Posedion
- E) Eratosthenes

3. XV. yüzyılda yaşamış önemli bir astronomi ve matematik bilgini olan; astronomi ve matematik alanında yazmış olduğu ve Otlukbeli Savaşı zaferinden sonra Fatih Sultan Mehmet'e sunulduğu için "Fethiye" adı verilen astronomi kitabının yazarı kimdir?

- A) Uluğ Bey
- B) Katip Çelebi
- C) Evliya Çelebi
- D) İbn-i Haldun
- E) Ali Kuşçu

4. Orta Çağ İslam Dünyası'nın ünlü gezginlerinden biridir ve en önemli eseri *Kitap El-Ibar* (İbret Verici Kitap)'dır. Bu kitapta Berberi topluluklarının İslam öncesindeki sosyo-ekonomik özellikleri hakkında bilgi vermektedir.

Yukarıda sözü edilen Orta Çağ gezgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn-i Batuta
- B) Biruni
- C) Kâtip Çelebi
- D) Evliya Çelebi
- E) İbn-i Haldun

5.

- Coğrafya adını ilk kez kullanmıştır.
- Dünya'nın çevresini gerçeğe en yakın olarak hesaplamıştır.
- Paralel ve meridyeni harita çiziminde kullanan ilk bilim insanıdır.
- Bilimsel kronolojinin kurucusudur.

Özellikleri verilen bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Thales
- B) Eratosthenes
- C) Biruni
- D) Strabon
- E) Batlamyus

6. Coğrafi keşiflerin en önemli nedeni ekonomiktir ve Batılılar, doğuya giderek buralardaki zenginliklerden yararlanmak istemektedir. Doğuya doğru giden yolun en önemli noktalarından biri ise Ümit Burnu'dur.

Aşağıdaki gemicilerden hangisi Ümit Burnu'nu ilk olarak keşfeden gemicidir?

- A) Bartelmi Diaz
- B) Macellan
- C) Vasco da Gama
- D) Kristof Colomb
- E) Americo Vespucci

7. Çevre ve insan arasındaki ilişkileri inceleyen bilim olarak "beşeri coğrafya"yı tanımlayan; beşeri incelemelerde insan ve çevrenin aynı oranda etkili olduğunu bu nedenle sadece birisine ağırlık vermenin doğru olmadığını savunan ve beşeri coğrafyanın kurucusu olarak sayılan bilim adamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Friedrich Ratzel
- B) Carl Ritter
- C) Alexander Von Humboldt
- D) James Cook
- E) Paul Vidal De La Blache

8. Aşağıda verilen coğrafyacı - eser eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

<u>Coğrafyacı</u>	<u>Eser</u>
A) Eratosthenes	<i>Geographika</i>
B) Batlamyus	<i>Geographika Hypgesis</i>
C) Piri Reis	<i>Kitab-ı Bahriye</i>
D) Kâtip Çelebi	<i>Seyahatname</i>
E) Herodot	<i>Historie</i>

9. Önceleri tek bir ada olduğu düşünülen; ancak seyahati sonucunda Yeni Zelanda'nın iki adadan oluştuğunu keşfeden ve Kuzey Adası ile Güney Adası arasındaki boğaza adı verilen denizci kimdir?

- A) Bartelmi Diaz
- B) Vasco da Gama
- C) Marco Polo
- D) Ferdinand Macellan
- E) James Cook

10. Tüm kıtaların geçmişinde "Pangea" isimli tek bir kıta vardır ve Pangea'nın parçalanarak ayrılması sonucunda günümüzdeki kıtaların oluştuğunu tezini ileri süren yerbilimci aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alexander Von Humboldt
- B) Alfred Wegener
- C) Bernhard Varenius
- D) Copernicus
- E) Johannes Kepler

11.

- I. Herodot
- II. Thales
- III. Aristo
- IV. İbn-i Haldun
- V. Mackenzie

Yukarıda verilen bilim adamlarından hangisi Eski Çağ coğrafyacılarından değildir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) IV ve V
- E) I ve V

12. "Mısır, Nil'in hediyesidir." sözüyle coğrafya biliminin neden-sonuç ilkesine vurgu yapmıştır.

Yukarıda anlatılan ilk çağ coğrafyacısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Thales
- B) Herodot
- C) Aristo
- D) Strabon
- E) Batlamyus

13. Orta Çağın, İslam dünyasına ait coğrafyacıları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Mesudi
- B) İbn-i Batuta
- C) İbn-i Haldun
- D) Biruni
- E) Evliya Çelebi

14.

- I. J. Ross ⇒ Antartika'ya ulaşmış.
- II. R. Scatt ⇒ Güney Kutbu'na gitmiş.
- III. E. Hillary ⇒ Everest'e tırmanmış.
- IV. J. Cook ⇒ Ümit Burnu'na ulaşmış.
- V. V. Gama ⇒ Hindistan'a ulaşmış.

Yukarıda yeni ve yakın çağda yapılan keşifler ve keşifler eşleştirilmiştir.

Yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

15. Bu döneme ait önemli bilim adamları, A. Von Humboldt, Karl Ritter, Friedrich Ratzel'dir.

Yukarıda anlatılan dönem, Coğrafya'nın gelişim devrelerinden hangisi içinde yer alır?

- A) Ansiklopedik devre
- B) Klasik devre
- C) Bölgesel devre
- D) Çağdaş devre
- E) Gezi-gözlem devresi

16. "Doğa, insan davranışlarında sorumlu olan faktördür."

İnsanın, doğanın kendine sunduğu kadar doğadan yararlanabildiğini savunan coğrafi akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Determinizm
- B) Possibilizm
- C) Pozivitizm
- D) Modernizm
- E) Probabilizm

17. Orta Çağ'da İspanya ve Portekizli gemicilerin öncülüğünde başlayan Coğrafi Keşifler döneminde coğrafya bilimi ve gezegenimize ait birçok bilgiye ulaşılmıştır. Dünyanın yuvarlak olduğunu kanıtlamak için 1519-1522 arasında süren bir seyahat gerçekleştirilmiştir.

Yukarıda bahsedilen seyahate kaptanlık eden ünlü gemici aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vasco da Gama
- B) Ferdinand Magellan
- C) Bartelmi Diaz
- D) Kristof Kolomb
- E) Americo Vespucci

18. Orta Çağ'ın siyasi coğrafyacısıdır. Tunus'ta doğmuş Kahire'de vefat etmiştir. Devletlerin kuruldukları yerlerle ilişkileri üzerine çalışarak Aristo'ya benzer görüşler ortaya koymuştur. *Mukaddime* ve *Kitap El-İbar* eserlerinde dönemine ait tarihî ve sosyolojik bilgiler ağırlıktadır.

Yukarıda verilen bilgiler aşağıdaki coğrafyacıardan hangisine aittir?

- A) Mesudi
- B) Hudrazbih
- C) Makdusi
- D) İbn-i Batuta
- E) İbn-i Haldun

ÇÖZÜMLER

1. Aristo Eski Çağ'ın önemli filozoflarından birisidir. Aristo'ya göre doğal zenginlikleri kısıtlı olan bölgelerde devlet kurmak zordur.
Cevap D
2. Batlamyus, Eski Çağ'ın önemli coğrafyacılarından birisidir. Batlamyus, coğrafya araştırmalarına öncülük etmiş ve özellikle matematik coğrafya konularında çalışmıştır. 13 kitaptan oluşan ve günümüz Batı dünyasında "Almagest" ismiyle tanınan eserinde çoğunlukla güneşin, ayın ve gezegenlerin hareketlerini açıklamıştır.
Cevap B
3. Ali Kuşçu, Semerkant'ta doğmuştur. Ali Kuşçu'nun astronomi ve matematik alanında yazmış olduğu iki önemli eseri vardır. Bunlardan birisi, Otlukbeli Savaşı sırasında bitirilip zaferden sonra Fatih'e sunulduğu için Fethiye adı verilen astronomi kitabıdır. Ali Kuşçu, Fatih Sultan Mehmet'in emriyle, Ayasofya medresesine müderrislik de yapmıştır.
Cevap E
4. Tunus doğumlu olan İbn-i Haldun, Orta Çağ İslam Dünyası'nın en ünlü gezginlerindedir. En önemli eseri Kitap El-İbar (İbret Verici Kitap)'da; Berberi topluluklarının ve İslam İmparatorluklarının İslam öncesindeki sosyal-ekonomik özellikleri hakkında bilgi vermektedir. Eser, jeopolitik ve siyasi coğrafya görüşlerini de içermektedir.
Cevap E
5. "Coğrafya" adını ilk kez kullanan yani coğrafyanın isim babası olarak nitelendirebileceğimiz bilim insanı Eratosthenes'tir.
Cevap B
6. Portekizli gemici Bartelmi Diaz, Ümit Burnu'nu ilk bulan coğrafi keşif denizcilerinden biridir.
Cevap A
7. Carl Ritter, Alman tarihçi, filozof ve coğrafyacıdır. Ritter; beşeri coğrafya, insan ve çevre arasındaki ilişkileri inceleyerek, tezini ileri sürerek beşeri coğrafyanın konusunu belirlemiştir. Beşeri coğrafyanın kurucusu olarak tanınmaktadır.
Cevap B
8. *Seyahatname* eseri Evliya Çelebi'ye aittir. Katip Çelebi'nin en ünlü eseri *Cihannüma*'dır.
Cevap D
9. Dünyanın en fırtınalı deniz bölgelerinden biri olan Cook Boğazı, 1769'da James Cook tarafından keşfedilmiştir. Bu boğaz günümüzde Cook Boğazı olarak geçmektedir.
Cevap E

10. Bu teori Kıta Kayması Teorisi'dir ve 1912 yılında Alfred Wegener tarafından ortaya atılmıştır. Wegener'e göre, kıtaların geçmişinde "Pangea" isimli tek bir kıta vardır ve Pangea parçalanarak dağılmıştır.
Cevap B
11. Herodot, Thales ve Aristo ilk çağ coğrafyacılarındandır. İbn-i Haldun, Ortaçağ, Mackenzie Yakınçağ coğrafyacılarındandır.
Cevap D
12. Kuzey Afrika, İran, Yunanistan, İtalya ve Hindistana kadar uzanan sahayı gezmiş, burada gördükleri ile "Herodot tarihini" yazmış. "Mısır Nil'in hediyesidir" sözü ile neden-sonuç ilişkisi kurma özelliğine vurgu yapmış ilk çağ coğrafyacısı Herodot'tur.
Cevap B
13. Mesudi, İbn-i Batuta, İbn-i Haldun, Biruni Orta Çağa ait İslam dünyasının bilim adamlarıdır. Evliya Çelebi ise Yeni Çağ coğrafyacılarındandır. *Seyahatname* adlı esere sahiptir.
Cevap E
14. J. Cook, Yeni Zelanda'yı keşfeden kaşiftir. Ümit Burnu'na coğrafi keşifler sırasında ulaşan kaşif ise Portekizli Bartelmi Diaz'dır.
Cevap D
15. Klasik devre Varenius tarafından temelleri atılan A. Von Humboldt, Karl Ritter, Friedrich Ratzel tarafından pek çok çalışma ve eserle gelişen devredir.
Cevap B
16. Determinizm akımına göre, insan doğanın kendine sunduğu kadar doğadan yararlanabilir. Beşeri faktörler, fiziki faktörlerin kontrolü altındadır. Yeni doğa insan davranışlarında sorumlu olan faktördür.
Cevap A
17. Portekizli gemicilerden Ferdinand Magellan 1519'da İspanya krallığının desteğiyle dünyayı dolaşma seyahatine çıkmıştır. Filipin Adaları çevresinde çıkan çatışmada Magellan'ın öldürülmesiyle kaptanlığı Sebastian del Cano devralmış ve Filipinlerden ele geçirilen gemi dolusu baharat ve değerli süs eşyaları ile 1522'de İspanya'ya dönmüştür.
Cevap B
18. Öncüde verilen bilgiler ünlü Orta Çağ coğrafyacısı İbn-i Haldun'a aittir.
Cevap E

TEST

1. Jeoloji, jeofizik, pedoloji, petroloji bilimlerinden faydalanılan fiziki coğrafya dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Jeomorfoloji
- B) Klimatoloji
- C) Hidroloji
- D) Zooloji
- E) Matematik Coğrafya

2. Amasya'da yaşamış ..... iyi öğrenim görmüş, gezdiği yerlerin tarihî, coğrafi ve sosyolojik özelliklerini 17 ciltlik *Geographika* adlı eserinde anlatmıştır.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Eratosthenes
- B) Strabon
- C) Batlamyus
- D) İdrisi
- E) Uluğbey

3. Coğrafya biliminin Türkiye'deki gelişimi incelendiğinde İstanbul Üniversitesindeki Coğrafya bölümünün açılması en önemli gelişmelerden biridir.

Alman ekolünün benimsendiği İstanbul Üniversitesi Coğrafya Bölümü hangi yılda açılmıştır?

- A) 1912
- B) 1915
- C) 1920
- D) 1925
- E) 1935

4. Geçmiş dönemlerdeki doğal ortamı araştıran ve bu ortam şartlarının günümüze yansımaları konu alan bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Jeomorfoloji
- B) Mineraloji
- C) Paleocoğrafya
- D) Petrografi
- E) Paleontoloji

5. Göllerin oluşum şekillerini, morfolojik karakterlerini, biyolojik ve hidrolojik özelliklerini inceleyen bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oseanografya
- B) Potamoloji
- C) Hidrojeoloji
- D) Limnoloji
- E) Speleoloji

6.

- I. Speleoloji : Mağara bilimi
- II. Potamoloji : Akarsu bilimi
- III. Paleontoloji : Fosil bilimi

Yukarıda verilen bilim dalı ve açıklaması eşleştirmelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7.

- I. Karadeniz Bölgesi'nde mısır ekilen alanlar
- II. Türkiye'de buğday ekilen alanların toprak şartları
- III. Fındığın Karadeniz Bölgesi'nde 700 metreye kadar yetişebilmesi

Yukarıdaki ifadelerden hangileri coğrafyanın dağılışı ilkesi ile ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

8. Dünya üzerinde yoğun nüfuslanmış alanlarla, yağış miktarı yüksek olan bölgeler arasındaki ilişkiyi araştıran bir coğrafyacı, coğrafya biliminin hangi ilkesinde çalışmış olur?

- A) Nedensellik
- B) Dağılım
- C) Sonuç
- D) İlgililik
- E) Gözlem

9. I. Coğrafya Kongresi ile yabancıların elinde olan coğrafi araştırmalar Türk bilim adamlarının eline geçmiştir. Bu kongre ile ilk ve ortaöğretimdeki coğrafya ders programları yeniden düzenlenmiş, Türkiye'nin coğrafi bölgeleri belirlenmiştir.

Yukarıda anlatılan I. Coğrafya Kongresi aşağıda verilen tarihlerden hangisinde toplanmıştır?

- A) 4 Temmuz 1935
- B) 6 Haziran 1941
- C) 30 Ağustos 1946
- D) 3 Eylül 1950
- E) 3 Kasım 1952

10. Aşağıdaki bilim dallarından hangisi fiziki coğrafya anabilim dalına yardımcı olan bilimlerden biri değildir?

- A) Etnoloji
- B) Paleontoloji
- C) Sismoloji
- D) Pedoloji
- E) Petroloji

11. Aşağıdaki bilim dallarından hangisi beşeri coğrafya anabilim dalına yardımcı olan bilimlerden biri değildir?

- A) Arkeoloji
- B) Sosyoloji
- C) Glasiyoloji
- D) Kronoloji
- E) Antropoloji

12. Ağaçların yaş halkalarını inceleyen; ağaç gövde kesitlerindeki halkalardan yola çıkarak lokal bir iklim haritası çıkartabilen, yıllara göre kuraklığı, kış şartlarının sertliğini, atmosfer koşullarını, olmuş volkanik patlamaları irdeleyebilen bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fitoloji
- B) Ekoloji
- C) Jeobotanik
- D) Dendrokronoloji
- E) Botanik

13. Klasik devre olarak adlandırılan coğrafyanın bilim olarak kurulduğu devre, "Genel Coğrafya" adlı esere sahip olan bu bilim adamı ile başlamıştır.

Yukarıda anlatılan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Humboldt
- B) Varenius
- C) Ritter
- D) Ratzel
- E) Blache

14.

I. Dil coğrafyası	Linguistik
II. Davranışsal coğrafya	Psikoloji
III. Nüfus coğrafyası	Siyasal bilimler
IV. Kültürel coğrafya	Antropoloji

Yukarıda verilen beşeri coğrafya çalışma alanları ile bu alanların bağlantılı olduğu diğer bilimler arasındaki ilişkilerden hangileri doğru olarak verilmiştir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) I, II ve III
- E) I, II ve IV